

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
MISIJA NA KOSOVU

Stub III (OSCE) Izveštaj 01/2008.
o nadgledanju Skupštine Kosova
1. decembra 2007. – 15. februara 2008.

Navodi

- Treća Skupština Kosova održava njenu inagurativnu plenarnu sednicu
- Izabrani su predsednik Kosova, premijer i Vlada
- Izabrani su predsednik Skupštine i članovi Predsedništva
- Skupština usvaja inicijativu za izmenu Ustavnog okvira sa ciljem da bi usvojila zakone vezane za "Sveobuhvatni predlog o rešavanju statusa Kosova"
- Skupština usvaja Konsolidovani budžet Kosova za 2008.
- Skupština uspostavlja trinaest stalnih odbora

1. Istorijat

Ovaj pedesetpeti izveštaj o nadgledanju je izrađen u skladu sa smernicama Unmikovog stuba III za izgradnju institucije Misija OEBS-a na Kosovu (OSCE) za nadgledanje Skupštine Kosova koje datira od 26. novembra 2002. i zasnovan je na usaglašenosti sa Poslovníkom o radu usvojenim na plenarnoj sednici 20. maja 2005. a izmenjen je na plenarnoj sednici 1-2. juna 2006. i plenarnoj sednici 18. septembra 2007.

Stub III (OSCE) je nadgledao inagurativnu sednicu Skupštine 4/9. januara 2008. i dve redovne plenarne sednice, 31. januara i 15. februara kao i četiri sastanka Predsedništva, dana 15. januara, 21. januara, 28. januara i 13. januara.

2. Pregled

Na inagurativnoj sednici od 4. i 9. januara Skupštine Kosova početno je predsedavao gosp. Mark Krasnići (Albanska Demohrišćanska Partija Kosova /PShDK), najstariji član Skupštine zajedno sa gđicom. Njomzom Emini (Alijansa za Novo Kosovo /AKR), najmlađim članom Skupštine.

- Sto dvadeset i sto devetnaest članova je bilo prisutno, tačnije, na inagurativnoj plenarnoj sednici od 4. i 9. januara.¹
- Glavne tačke dnevnog reda inagurativne plenarne sednice održane 4/9. januara 2008:
 - Uspostavljanje Mandatno-imunitetskog odbora (Vidi niže odeljak pod nazivom "Mandatno-imunitetski odbor".)
 - Zakletva članova Skupštine
 - Izbor Predsedništva Skupštine i predsednika Skupštine (Imenovanje predsednika Skupštine i pet članova Predsedništva je usvojeno sa 88 glasova za, jednim glasom protiv i bez uzdržanih. Vidi prvu tačku pod naslovom "Proces glasanja".)
 - Biranje predsednika Kosova

¹ Brojevi koji su izneti su oni koji su objavljeni od strane predsednika Skupštine ili predsedavajućeg na početku svakog dana.

(gosp. Fatmir Sejdiu je ponovo izabran za predsednika Kosova u trećem krugu sa 68 glasova za. Vidi drugu tačku pod nazivom “Proces glasanja”.)

- Biranje premijera, ministara i zamenika ministara (gosp. Hašim Tači je izabran za premijera zajedno sa njegovim kabinetom sa 85 glasova za, 22 glasa protiv, i 4 uzdržanih glasa.)

Plenarna sednica Skupštine Kosova održana 31. januara na kojoj je predsedavao predsednik Skupštine gosp. Jakup Krasnići (Demokratska partija Kosova/PDK) zajedno sa članom Predsedništva gosp. Ibrahimom Gašijem (AKR).

- Sto osam članova Skupštine je bilo prisutno na plenarnoj sednici od 31. januara.
- Glavne tačke dnevnog reda Plenarne sednice od 31. januara 2008:
 - Razmatranje predloga o broju odbora i njihovih članova (Predlog je bio usvojen sa 86 glasova za i bez glasa protiv)
 - Imenovanje predsednika, podpredsednika i članova Odbora Skupštine (Imenovanja su usvojena sa 83 glasa za i dva glasa protiv.)
 - Imenovanje dva člana Predsedništva iz manjinske zajednice (Imenovanja su usvojena sa 89 glasa za i četiri glasa protiv. Vidi niže odeljak pod nazivom “Jednaki pristup i učešće zajednica”.)
 - Razmatranje zahteva Alijanse za Budućnost Kosova (AAK) za izmenu Ustavnog okvira (Zahtev je usvojen sa 89 glasa za i jednim glasom protiv.)

Plenarnom sednicom Skupštine Kosova od 15. januara predsedavao je predsednik Skupštine gosp. Jakup Krasnići (PDK) i član Predsedništva gosp. Džavit Haljiti (PDK).

- Sto osam članova Skupštine je bilo prisutno na Plenarnoj sednici od 15. februara.
- Glavne tačke dnevnog reda Plenarne sednice od 15. februara 2008. :
 - Obaveštenje u vezi objavljivanja rezultata glasanja elektronskim sistemom
 - Razmatranje predloga podnetog od strane pet parlamentarnih grupa za odstupanje od Poslovnika o radu u pogledu usvajanja zakona predviđenih u “Sevobuhvatnom predlogu za status Kosova” specijalnog UN izaslanika. (Predlog je usvojen sa 80 glasova za, šest glasova protiv i četiri uzdržana. Vidi niže prvi paragraf pod “proceduralni predlozi.”)
 - Razmatranje predloga za odstupanje od Poslovnika o radu za razmatranje i usvajanje Nacrta zakona o Konsolidovanom budžetu Kosova za 2008. (predlog je usvojen sa 86 glasa za, deset glasova protiv i dva uzdržana. Vidi niže drugi paragraf pod “proceduralni predlozi.”)
 - Prvo i drugo razmatranje Nacrta zakona o Konsolidovanom budžetu Kosova za 2008. (Nacrt zakona je bio usvojen u načelu sa 75 glasa za i 12 glasa protiv, i usvojen je sa 73 glasa za i 13 glasa protiv.)
 - Imenovanje Naima Maljokua (AAK) za člana Predsedništva (Imenovanje je usvojeno sa većinom glasova za i nijednim glasom protiv.)
 - Imenovanje zamenika ministara (Skupština je usvojila imenovanje zamenika ministara sa 81 glasom za, 16 glasova protiv i tri uzdržanih.)

3. Parlamentarne prakse i rad na sednicama Skupštine

Mandatsko-imunitetski odbor

- Na početku plenarne sednice od 4. januara, predsedavajući gosp. Mark Krasnići (PSHDK) je naveo da bi Skupština trebala kao deo propisane procedure uspostaviti Mandatno-imunitetski odbor da bi izvršila verifikaciju dokumentacije vezane za izbore od 17. novembra 2007, uključujući preporuke date od strane Centralne izborne komisije (CIK) i dokumente o

potvrđivanju rezultata sa izbora od strane SPGS. On je zatim pozvao političke subjekte predstavljene u Skupštini da imenuju svako po jednog člana koji će biti član *ad hoc* Mandatno-imunitetskog odbora. Pošto je svaki politički subjekat imenovao svog člana, predsednik je tražio od Skupštine da se izglasa celi sastav Odbora, koji je usvojen sa većinom glasova za i nijednim glasom protiv. Kasnije, gosp. Arsim Bajrami (PDK), predsedavajući Mandatno-imunitetskog odbora, predstavio je komisiji izveštaj koji je potvrdio rezultate potvrđene od strane SPGS. Nakon toga, predsedavajući je stavio na glasanje izveštaj Odbora, koji je bio usvojen sa većinom glasova za i nijednim glasom protiv.

Shodno Pravilu 3.3, predsedavajući zahteva, na ingurativnoj sednici, od parlamentarnih partija da odrede po jednog člana u Mandatno-imunitetskom odboru, koji vrši verifikaciju mandata članova Skupštine. Otuda, uspostavljanje Mandatno-imunitetskog odbora je bilo u saglasnosti sa Poslovníkom o radu.

Proces glasanja

- Na početku sednice od 9. januara, predsedavajući gosp. Mark Krasnići (LDD-PShDK) pozvao je sve političke subjekte ili zajednice sa pravom na zastupničko mesto u Predsedništvu pod Ustavnim okvirom da imenuju njihovog predstavnika(e) u Predsedništvu. Gosp. Ram Buja (PDK) je predložio gosp. Jakupa Krasnićija i gosp. Džavita Haljitija, dodajući da je gosp. Krasnići kandidat za predsednika Skupštine. Gđa. Nekibe Keljmeni (Demokratski Savez Kosova /LDK) imenovala je gosp. Ećrema Krezua i gosp. Sabri Hamitija, dok je gosp. Ibrahim Makoli (AKR) imenovao gosp. Ibrahim Gašija, i gosp. Ljulzim Zenelji (Demokratski Savez Dardanija /LDD) imenovao gosp. Nedžata Dacija. Gosp. Slaviša Petković (Srpska Demokratska Stranka Kosova i Metohije /SDSKiM) je naveo da deset kosovskih Srba članova Skupštine nisu još postigli sporazum kao i da će njihov predstavnik Predsedništva biti imenovan kasnije. Ipak, gosp. Bojan Stojanović (Srpska Liberalna Stranka /SLS) je naveo da je njegova parlamentarna grupa² želela da imenuje gosp. Slobodana Petrovića (SLS) za člana Predsedništva. Gosp. Mahir Jagdžilar (parlamentarna grupa “7+”)³ naveo je da je njegova parlamentarna grupa imenovala gosp. Džezaira Muratija (Vakat) da bude prvi koji će u Predsedništvu zastupati nealbansku i nesrpsku zajednicu shodno rotacijskom planu. Gosp. Jagdžilar nije dao nikakve dalje detalje u vezi rotacijskog plana. Gosp. Sabit Rrahmani (Demokratska partija Aškalija Kosova /PDAK) se usprotivio predlogu gosp. Jagdžilara argumentujući da bi se njegova partija trebala na isti način predstaviti u Predsedništvu jer ima tri sedišta u Skupštini kao Vakati i Demokratska Partija Turaka Kosova (KDTP). On je tražio da i zajednica Aškalija bude deo rotacijskog plana. Gosp. Numan Balić (Stranka Demokratske Akcije /SDA) se takođe usprotivio predlogu Jagdžilara i zahtevao da bi njegova partija sa dva sedišta u Skupštini takođe trebala biti deo rotacijskog plana. Gosp. Krasnići je naveo da će dva člana Predsedništva iz manjinske zajednice biti izabrana na jednoj od sledećih sednica kada se postigne sporazum. On je zatim nastavio pozivajući Skupštinu da izglasa *en bloc* 6 imenovanja, koja su usvojena sa 88 članova koji su glasali za i sa jednim protiv.

Shodno Odeljku 9.1.7 Ustavnog okvira i pravila 4.1-2 Poslovnika Skupštine, Predsedništvo se sastoji od osam članova od kojih će (a) dva člana biti imenovana od strane partije ili koalicije koja je dobila najveći broj glasova na izborima Skupštine; (b) dva člana će biti imenovana od druge partije ili koalicije koja je dobila najveći broj glasova; (c) jedan član će biti postavljen od strane treće partije ili koalicije koja je dobila najveći broj glasova i (d) jedan član će biti imenovan od strane partije ili koalicije koja je četvrta sa najvećim brojem glasova. Pored toga, Odeljak 9.1.8 Ustavnog okvira i pravilo 4.3 predviđaju da Skupština usvaja imenovanje članova Predsedništva formalnim glasanjem. Otuda, procedura glasanja za gore pomenutih šest naimenovanja za Predsedništvo je bila u saglasnosti sa odeljcima 9.1.7 i 9.1.8 Ustavnog

² Gosp. Bojan Stojanović je saopštio da su pet od deset kosovskih Srba i jednog člana goranske zajednice Skupštine formirali parlamentarnu grupu pod imenom SLS i da će on biti vođa grupe.

³ Parlamentarna grupa “7+” je sačinjena od sedam članova Skupštine – tri bošnjaka (Vakat), tri turčina (KDTP) i jednog roma (PReBK).

okvira i pravilima 4.1 – 4.3. Vidi niže odeljak pod nazivom “Jednak pristup i učešće zajednica” za detalje o imenovanju dva člana Predsedništva iz manjinske zajednice.

- Pošto je imenovan za predsednika Skupštine, gosp. Jakup Krasnići (PDK) je predsedavao preostalim delom sednice. Predsednik Skupštine je saopštio da je predsednik Kosova Fatmir Sejdiu dao ostavku i da je njegova ostavka prihvaćena od strane SPGS, i on je pozvao PDK i LDK, kao vodeće koalicijske partnere, da imenuju njihove kandidate za položaj predsednika Kosova. U ime PDK i LDK, gosp. Ećrem Krueziu je predložio ponovo gosp. Fatmira Sejdiu za predsednika Kosova. U ime opozicijskih partija, gosp. Ahmet Isufi (AAK) je predložio gosp. Naima Maljokua (AAK) kao predsedničkog kandidata, dodajući da je imao podršku više od 25 članova Skupštine. Predsednik Skupštine je saopštio da će procedura glasanja biti u potpunosti u saglasnosti sa Ustavnim okvirom: glasanje će biti izvršeno tajnim glasanjem i dve trećine većine će biti potrebno u dva prva kruga glasanja. Predsednik Skupštine je počeo izbornu proceduru, pozivajući po jednog posmatrača iz svake parlamentarne grupe da prati ubacivanje glasačkih listića u glasačkoj kutiji i prebrojavanje glasova. U prvom krugu, gosp. Sejdiu je dobio 62 glasa i gosp. Maljoku je dobio 37 glasa, dok je 16 glasačkih listića objavljeno kao nevažećim, od ukupno 115 ubačenih glasačkih listića. Pošto nijedan kandidat nije dobio potrebnih 80 glasova, procedura je ponovljena. U drugom krugu, gosp. Sejdiu je dobio 61 glas i gosp. Maljoku 37, dok je 17 glasačkih listića proglašeno nevažećim, od ukupno 115 ubačenih glasačkih listića. U trećem krugu glasanja, gosp. Sejdiu je bio ponovo izabran za predsednika Kosova sa 68 glasova za, dok je gosp. Maljoku dobio 39 glasova za i 11 glasačkih listića je proglašeno nevažećim, od ukupno 118 ubačenih listića.

Procedura korišćena za biranje predsednika Kosova je bila u saglasnosti sa odeljkom 9.2.8 Ustavnog okvira i pravila 16, koji zahteva da predsednik Kosova bude izabran tajnim glasanjem i da biranje u bilo koja dva kruga zahteva da kandidat dobije dve trećine glasova većine članova Skupštine i većinu glasova članova Skupštine u sledećim krugovima. Nominacija kandidata opozicije je na isti način bila dozvoljena odeljkom 9.2.8, koji predviđa da je “za nominaciju za položaj predsednika Kosova potrebna podrška partije koja ima najveći broj mesta u Skupštini ili podrška najmanje 25 članova (stavljen je naglasak).”

Postavljanje posmatrača iz svake parlamentarne grupe nije zahtevano Ustavnim okvirom ili Poslovníkom o radu ali je inicijativa bila dobrodošla što je učinilo da proces glasanja bude transparentniji.

- Pošto je gosp. Sejdiu bio ponovo izabran za predsednika Kosova i održao govor o prihvatanju dužnosti, on je formalno imenovao gosp. Hašima Tačija (PDK) za premijera Kosova. Gosp. Tači je predstavio listu predloženih zamenika premijera, ministara i zamenika ministara u Skupštini, naglašavajući da će neki zamenici ministara iz manjinskih zajednica biti imenovani kasnije posle dodatnih konsultacija. Skupština je izabrala gosp. Tačija zajedno sa predloženim zamenicima premijera, ministara i zamenika ministara sa 85 glasova za, 22 glasa protiv, i 4 uzdržana. Na plenarnoj sednici od 15. februara, Skupština je usvojila nominacije tri dodatna zamenika ministara koji pripadaju manjinskim zajednicama. Zamenik ministra za obrazovanje, nauku i tehnologiju i zamenik ministra za administraciju lokalne uprave su imenovani od strane Vakata (bošnjačka zajednica), dok je zamenik ministra za unutrašnje poslove imenovan od strane SLS (kosovske srpske zajednice). Sve tri nominacije su usvojene *en bloc* sa 81 glasa za, 16 glasa protiv i tri uzdržana.

Shodno odeljku 9.3.8 Ustavnog okvira, posle skupštinskih izbora, predsednik Kosova će, posle konsultacija sa partijama, koalicijama ili grupama predstavljenim u Skupštini, predložiti Skupštini kandidata za premijera. Premijer će biti izabran zajedno sa ministrima od većine članova Skupštine, što znači podrškom od najmanje 61 člana Skupštine. Pored toga, shodno odeljku 2.1 Uredbe 2004/50, o uspostavljanju novih ministarstava i predstavljanje položaja zamenika premijera i zamenika ministara u izvršnoj grani, zamenici premijera i zamenici ministara će biti imenovani od strane premijera usvajanjem kandidata uključenih u Skupštinu.

Procedura glasanja za biranje vlade i sledećih zamenika ministara je bila u saglasnosti sa Ustavnim okvirom i Uredbom 2004/50.

Izmena Ustavnog okvira

- Dana 8. januara, AAK poslanik, predsednik i član Skupštine Ahmet Isufi je podneo pismo Predsedništvu kojim je tražio iniciranje procedure za izmenu Odeljka 9.1.7 Ustavnog okvira sa ciljem da bi omogućili učešće AAK u Predsedništvo. U istom pismu, AAK je predložio gosp. Naima Maljokua da bude član Predsedništva. Na sastanku Predsedništva održanog 28. januara, Predsedništvo se složilo sa zahtevom i odlučilo da ga stavi na dnevni red plenarne sednice od 31. januara radi razmatranja. Na plenarnoj sednici od 31. januara, kada je Skupština razmotrila zahtev AAK, šefovi svih parlamenrnih grupa su podržali zahtev. Gosp. Sabri Hamiti (LDK) je ipak naglasio da nije bilo prekopotrebno da se izmeni Ustavni okvir ili proširi Predsedništvo sa jednim dodatnim članom. Pošto je debata bila završena, predsednik Skupštine je stavio na glasanje zahtev za izmenu odeljka 9.1.7 Ustavnog okvira, koji je bio usvojen sa 89 glasova za, jedanim glasom protiv i četiri uzdržana. Zahtev je bio prosleđen SPGS koji ima nadležnost da izmeni Ustavni okvir.

Nakon zahteva Skupštine, 8. februara, SPGS je izmenio odeljak 9.1.7 Ustavnog okvira dodajući novi podparagraf (e) posle postojećeg podparagrafa (d), koji predviđa da će “jedan član Predsedništva biti postavljen od strane partije ili kolaicije koja je peta po redu sa najvećim dobijenim glasovima na izborima Skupštine.” Na plenarnoj sednici od 15. februara, Skupština je formalno usvojila imenovanje gosp. Naima Maljokua (AAK) za člana Predsedništva sa većinom glasova za i nijednim glasom protiv, od 108 prisutnih članova na sednici.

Shodno odeljku 14.3 Ustavnog okvira, SPGS, na njegovu inicijativu ili na zahtev podržan od dve trećine članova Skupštine, što znači najmanje 80 glasova, mogu izmeniti Ustavni okvir. Otuda, procedura za izmenu odeljka 9.1.7 Ustavnog okvira i kasnije imenovanje gosp. Maljokua kao člana Predsedništva je izvršeno u saglasnosti sa Ustavnim okvirom, odnosno njegovom izmenjenom verzijom. .

Proceduralni predlozi

- Na početku plenarne sednice od 15. februara, predsednik Skupštine je naveo da je šest parlamentarnih grupa preložilo proceduralni predlog za odstupanje od Poslovnika sa ciljem da bi razmotrili i usvojili skraćenom procedurom zakone predviđene u sveobuhvatnom predlogu specijalnog UN izaslanika o statusu Kosova (u daljem tekstu, Ahtisarijev predlog o statusu). Shodno predloženom proceduralnom predlogu:

“(1) prvo razmatranje nacrt zakona će se odviti unutar 24 časova posle njihovog podnošenja Skupštini. Takvi nacrti zakona bi se trebali razmotriti od strane *ad hoc* Komisije unutar 24 časova. Bez zaključivanja unapred doprinosa glavnih komisija, *ad hoc* komisija će vršiti dužnosti funkcionalne komisije. Drugo razmatranje nacrt zakona će biti izvršeno ne duže od dva dana posle njihovog podnošenja Skupštini.

(2) *ad hoc* Komisija će biti sačinjena od devet članova predstavljanjem svih zajednica u Skupštini. Njegov sastav će odražavati učešće u Predsedništvu Skupštine.

(3) važne promene na nacrt zakona će biti izvršene samo ako dve trećine članova vide kao neophodnim. Nacrti zakona će biti usvojeni od strane Skupštine uz podršku većine članova Skupštine. Zakon će stupiti na snagu po stupanju Ustava na snagu i biće potpisani od strane predsednika Kosova.

(4) svakoj parlamentarnoj grupi će biti dozvoljeno pet minuta da komentarišu na zakone tokom drugog razmatranja.

(5) finansijski izveštaj zakona će biti podent Skupštini unutar 60 dana i ne kasnije od 180 dana nakon usvajanja zakona.”

Gosp. Bojan Stojanović, šef SLS parlamentarne grupe, je naveo da se njegova grupa nije usprotivila predlogu ali je htela da se uzdrži pošto nije bila prisutna na prethodnoj Skupštini, kada je Ahtisarijev predlog o statusu bio usvojen. Šest parlamentarnih grupa imenovali su

njihove članove *ad hoc* Komisije, dok je lider SLS parlamentarne grupe naveo da njegova grupa nije još odlučila i učiniće to kasnije.⁴ Neki članovi Skupštine su se suprostavili predloženoj proceduri smatrajući je veoma brzom i neusaglašenom sa parlamentranom praksom. Pored toga, Skupština je usvojila proceduralni predlog za odstupanje od Poslovnika sa 80 glasova za, šest glasova protiv i četiri uzdržana.

Shodno pravilu 61, "o dstupanju od odredaba Poslovnika može odlučiti odluka od dve trećine članova prisutnih poslanika Skupštine." Otuda, Skupština ima pravo da privremeno odstupa od njenog Poslovnika. Gore pomenuti proceduralni predlog, osim tačke (5) u vezi podnošenja finansijskog izveštaja, je bio u saglasnosti sa pravilom 61. Odeljak 9.1.11 Ustavnog okvira navodi da "Odbor za budžet je odgovoran da obezbedi da da su svi predloženi zakoni koji imaju budžetske implikacije popraćeni sa izveštajem o finansijskom uticaju (stavljen naglasak)." Ova odredba ne ostavlja prostor za odlučivanje o podnošenju finansijskog izveštaja za 60 do 180 dana po usvajanju od strane Skupštine. Dok Skupština ima pravo da odstupa od Poslovnika, nema pravo da odstupa od odredaba Ustavnog okvira. Otuda, svaki nacrt zakona koji je podnet Skupštini mora imati izjavu o finansijskom uticaju.

- Kasnije tokom plenarne sednice od 15. januara, predsednik Skupštine je predstavio još jedan sadržajni predlog za odstupanje od Poslovnika sa ciljem da bi obavio prvo i drugo razmatranje Nacrta zakona o Konsolidovanom budžetu Kosova za 2008. na plenarnoj sednici o kojoj je reč. Parlamentarne grupe PDK, LDK, LDD, AKR, 7+ i SLS su podržale predlog, dok je parlamentarna grupa AAK odbila i tražila više vremena za razmatranje Nacrta zakona o KBK. Ipak, predsednik Skupštine je stavio na glasanje proceduralni predlog, koji je bio usvojen sa 86 glasova za, 10 glasova protiv i 2 uzdržana. Posle usvajanja predloga, Skupština je održala prvo razmatranje Nacrta zakona o KBK i usvojila ga sa 75 glasova za i 12 glasova protiv. Posle kratke pauze, Skupština je održala drugo razmatranje Nacrta zakona o KBK. Gosp. Gani Koci (PDK), predsedavajući Odbora za budžet, je predstavio preporuke Odbora za Nacrt zakona. Većina parlamentarnih grupa su podržale preporuke Odbora za budžet, ali parlamentarne grupe AAK i LDD su se bile protiv preporuka i navele su da bi oni glasali protiv Nacrta zakona o KBK. Zatim, predsednik Skupštine je stavio na glasanje Nacrt zakona o KBK za 2008, koji je bio usvojen sa 73 glasa za i 13 glasova protiv.

Proceduralni predlog o usvajanju Konsolidovanog budžeta Kosova za 2008. je bio u saglasnosti sa pravilom 61.

Komisije

- Na sastanku od 15. januara, Predsedništvo je razmotrilo predlog za povećanje broja odbora od deset na 13 od kojih će jedanaest stalnih odbora imati svaki po jedanest članova, osim Odbora za budžet i Odbora za prava i interese zajednica, čiji je sastav definisan Ustavnim okvirom.⁵ Shodno pomenutom predlogu, parlamentarne grupe PDK i LDK svaka bi imala po tri odbora, parlamentarne grupe AKR i AAK bi predsedavale svaka u dva odbora, dok bi parlamentarne grupe LDD, 7+ i SLS predsedavale svaka sa po jednim odborom.⁶ Gosp. Nexhat Daci (LDD) se

⁴ *Ad hoc* Komisija je sačinjena od devet članova u kojoj PDK i LDK parlamentarne grupe imaju svaka po dva člana, dok AKR, AAK, LDD, 7+ i SLS imaju svaka po jednog člana.

⁵ Shodno Odeljcima 9.1.11 i 9.1.12 Ustavnog okvira, Komisija za budžet će biti sačinjena od dvanaest članova, dok će Odbor za prava i interese zajednica biti sačinjen od dva člana iz svake kosovske zajednice zastupljene u Skupštini.

⁶ Parlamentarna grupa PDK će predsedavati Odborom za budžet i finansije; Odborom za zakonodavstvo i pravosuđe; i Odborom za unutrašnje poslove i bezbednost; parlamentarna grupa LDK će predsedavati Odborom za obrazovanje, nauku, tehnologiju, kulturu, omladinu i sport, Odborom za ljudska prava, polnu ravnopravnost, nestale osobe i javne peticije, i Odborom za spoljne poslove; parlamentarna grupa AKR će predsedavati Odborom za privredu, trgovinu, industriju, energiju transport i telekomunikaciju i Odborom za javne službe, lokalnu upravu, i medije; parlamentarna grupa AAK će predsedavati Odborom za evropsku integraciju i Odborom za mandate, imunitete i poslovnike; Parlamentarna grupa LDD će predsedavati Odborom za poljoprivredu, šumarstvo, ruralni razvoj, živornu okolinu i prostorno planiranje; parlamentarna grupa 7 + će predsedavati Odborom za zdravstvo, rad i socijalnu zaštitu; i parlamentarna grupa SLS će predsedavati Odborom za prava i interese zajednica i povratak.

usprotivio predlogu za dodeljivanje dva položaja predsednika AAK-u i jedan LDD-u argumentujući da je LDD dobilo jedno mesto više na izborima Skupštine od AAK.⁷ Gosp. Džavit Haljiti (PDK) je naveo da su položaji predsednika komisije proporcionalno raspoređeni po parlamentarnim grupama, a ne po političkim entitetima. On je naveo da parlamentarne grupe mogu biti koalicije koje su formirane u Skupštini posle izbora dodajući da pošto je AAK parlamentarna grupa imala dva člana više od LDD, imala je pravo da predsedava jednom komisijom više od LDD. Predsednik Skupštine je argumentovao da se koalicije među partijama mogu formirati pre izbora shodno Ustavnom okviru, ne posle izbora. Gosp. Daut Beqiri, šef Odeljenja za pravnu i proceduralnu podršku, je objasnio da su položaji predsedavajućih komisija dodeljeni parlamentarnim grupama u proporciji sa brojem mesta koje imaju u Skupštini, ne shodno broju mesta dobijenih od strane partija na izborima. Gosp. Ećrem Krueziu (LDK) je predložio da bi Predsedništvo trebalo konsultovati međunarodnu zajednicu u vezi ovog pitanja. Stoga, predsednik Skupštine i ostali članovi su se dogovorili da traže pravno tumačenje pitanja od strane UNMIK-ove Kancelarije pravnog savetnika.

U njegovom pismu, pravni savetnik je potvrdio da se položaji predsedavajućeg odbora dodeljuju parlamentarnim grupama u proporciji sa brojem mesta koje imaju u Skupštini shodno Ustavnom okviru. Na sastanku od 21. januara, bazirajući se na pravno tumačenje koje je dato od strane pravnog savetnika UNMIK-a, Predsedništvo je usvojilo gore pomenuti predlog o raspoređivanju položaja predsednika odbora i uvrstio je predlog na dnevnom redu sednice od 31. januara za usvajanje.

Na plenarnoj sednici od 31. januara, Skupština je usvojila predlog o broju odbora i njihovih članova sa 86 glasa za i nijednim glasom protiv. Što se tiče predloga o imenovanju predsedavajućih, zamenika predsedavajućih i članova, gosp. Slaviša Petković se žalio da njegova partija nije bila konsultovana u pogledu raspoređivanja članova kosovskih srpskih subjekata. Otuda, predsednik Skupštine je odložio glasanje za sastav Odbora za prava i interese zajednica sa ciljem da bi dao više vremena za konsultacije među kosovskim srpskim subjektima u Skupštini. Predsednik Skupštine je stavio na *en bloc* glasanje sastav ostalih dvanaest odbora, koji je usvojen sa 83 glasa za i dva glasa protiv. Sastav Odbora za prava i interese zajednica je bio usvojen na sledećoj sednici održanoj 15. februara sa većinom glasova za i nijednim glasom protiv.

Pravila 11.1-11.3 predviđaju "parlamentarna grupa je politička grupacija sačinjena ne manje od šest članova Skupštine u funkciji zajedničkog političkog cilja. Ime predsednika i imena članova parlamentarne grupe saopštavaju se pismeno predsedniku i Predsedništvu Skupštine." Parlamentarna grupa može biti koalicija formirana u Skupštini između dva ili više politička subjekata. Otuda, formiranje zajedničke parlamentarne grupe između AAK, SDA i Nova Demokratska Inicijativa Kosova /IRDK je bilo u saglasnosti sa Poslovnikom kao i formiranje parlamentarnih grupa 7+ i SLS. AAK, SDA i IRDK su na isti način saopštili njihovu odluku pismeno predsedniku i Predsedništvu, kao što je traženo gore pomenutim pravilima. U pogledu na raspodelu položaja predsednika komisije, pravilo 42.4 predviđa da "o postizanju sporazuma između parlamentarnih grupa za podelu funkcija za predsednike komisija, Predsedništvo treba da ima u obzir zastupljenost parlamentarnih grupa (stavljjen je naglasak)." Jasno je da su položaji predsednika komisije dodeljeni proporcionalno parlamentarnim grupama prema broju mesta koje imaju u Skupštini. Otuda, dodeljivanje dva položaja predsednika komisije parlamentarnoj grupi AAK odnosno jednog parlamentarnoj grupi LDD je u saglasnosti sa Poslovnikom.

⁷ Dana 9. januara, AAK (10 sedišta), SDA (2 sedišta) i IRDK (1 sedište) su uspostavili zajedničku parlamentarnu grupu pod imenom AAK., koja broji 13 članova . Parlamentarna grupa LDD broji 11 članova.

4. Jednak pristup i učešće zajednica

- 15. januara, osam od deset Kosovskih Srba⁸ članova Skupštine je podnelo Predsedništvu pismo u kojem su se oni dogovorili da imenuju gosp. Slobodana Petrovića (SLS) da bude član Predsedništva kao predstavnik entiteta kosovskih Srba u Skupštini. Na sednici od 28. januara, Predsedništvo je odlučilo da uključi imenovanje gosp. Petrovića na dnevnom redu plenarne sednice od 31. januara za formalno usvajanje od strane Skupštine.

Na sastanku održanom 29. januara, članovi parlamentarne grupe “7+” i gosp. Dževdet Neziri (IRDK/egipćanin) posredovanjem gosp. Džavita Haljitija (PDK) člana Predsedništva i sekretara Skupštine Ismeta Krasnićija, postigli su sporazum shodno kojem će nelbanske i nesrpske zajednice u Skupštini biti predstavljene u Predsedništvu po osnovi rotacionog plana, na sledeći način:

- Prva godina mandata (12 meseci) – koalicija Vakati (bošnjaci);
- Druga godina mandata (12 meseci) - KDTP (turci);
- Treća i četvrta godina mandata – svaka po šest meseci: PDAK (aškalije), SDA (bošnjaci), IRDK (egipćani) i Partija Ujedinjenih Roma Kosova (PReBK).

Shodno rotacijskoj šemi, gosp. Džezair Murati (Vakati) bio član Predsedništva tokom prve godine.

Na početku plenerane sednice od 31. januara, predsednik Skupštine je objavio da subjekti kosovskih nealbana i nesrba u Skupštini su postigli sporazum o njihovom predstavljanju u Predsedništvu i da će imenovanje njihovih članova biti uključeno na dnevnom redu sednice tog dana. Gosp. Numan Balić (SDA) se usprotivio sporazumu argumentujući da niko nije konsultovao predstavnike SDA, PDAK i Građanska Inicijativa Gore /GIG, koji zajedno imaju šest mesta u Skupštini, i tražio je da se pitanje odloži. Gosp. Slaviša Petković se takođe usprotivio imenovanju gosp. Petrovića za člana Predsedništva. Predsednik Skupštine je ipak nastavio stavljanjem na glasanje predloga da se pitanje stavi na dnevni red, što je usvojeno sa 82 glasa za, osam glasova protiv i devet uzdržanih. Kasnije tokom sednice, predsednik Skupštine je stavio *en bloc* na glasanje radi formalnog usvajanja imenovanja gosp. Petrovića i gosp. Muratija kao članova Predsedništva. Imenovanja su usvojena sa 89 glasa za, četiri glasa protiv i sa nijednim uzdržanim.

Odeljak 9.1.7 (e)⁹ Ustavnog okvira predviđa da će jedan član Predsedništva “biti postavljen iz članova Skupštine koji pripadaju partiji koja se izjasnila predstavnikom kosovske srpske zajednice”. Predlog za imenovanje gosp. Petrovića kao člana Predsedništva je prihvaćen i potpisan od strane osam od deset članova Skupštine koji pripadaju kosovskoj srpskoj zajednici. Imenovanje gosp. Petrovića je smatrano validnim pošto je dobilo podršku velike većine od članova kosovskih Srba.

Odeljak 9.1.7 (f) Ustavnog okvira predviđa da će jedan član Predsedništva “biti imenovan od članova Skupštine koji pripadaju partijama koje su se izjasnile kao predstavnici zajednica kosovskih nealbana i nesrba. Način imenovanja ovog zadnjeg člana će biti određen od strane članova Skupštine koji pripadaju ovim istim zajednicama.” Rotacijski plan je bio prihvaćen i potpisan od strane osam¹⁰ poslanika Skupštine koji pripadaju kosovskim nealbancima i zajednicama kosovskih nesrba. Ipak, četiri ostala člana (tri iz PDAK i jedan iz GIG) se nije suprostavilo sporazumu predstavljenom na plenarnoj sednici od 31. januara. U tom pogledu, većina članova se složila o metodi imenovanja njihovih predstavnika u Predsedništvu, i odluke se mogu doneti od većine uključenih članova, samo ako nije drugačije određeno.

⁸ Samo gosp. Slaviša Petković (SDSKiM) i Vladimir Todorović (SDSKiM) nisu podržali imenovanje gosp. Slobodana Petrovića za člana Predsedništva.

⁹ Obratite pažnju da posle amandmana na Odeljak 9.1.7 Ustavnog okvira usvojenog od strane SPGS na zahetv Skupštine, podparagrafi (e) i (f) predstavljeni u gore pomenutom komentaru su tačnije sada pod tačkama (f) i (g).

¹⁰ KDTP (tri člana), Vakati (tri člana), PReBK (jedan član) i IRDK (jedan član).

5. Pristup

U toku perioda izveštavanja, Stub III (OEBS-a) je imao pristup plenarnim sednicama, redovnim sednicama Predsedništva koje su analizirane u ovom izveštaju. Stub III (OSCE) je takođe dobio kopije dokumenata razmotreni od strane Skupštine i transkript sa prethodnih plenarnih sednica.

6. Transparentnost

Na početku plenarne sednice od 15. februara, predsednik Skupštine je objavio da će rezultati elektronskog glasanja biti odštampani i podneti svim članovima Skupštine i objavljeni na veb sajt Skupštine počevši od sednice o kojoj je reč.

Stub III (OSCE) i NDI su predložili prethodnoj Skupštini prošle godine da elektronski glasovi budu javni, ali takva preporuka je naišla na protivljenje među nekim parlamentarnim grupama. Ipak, aktuelna spremnost da se rezultati elektronskog glasanja učine javnim je veoma pozitivan napredak u povećavanju transparentnosti Skupštine, tačnije odgovornosti članova u pogledu njihovih birača.

Radio Televizija Kosovo je obezbedila uživo prenos plenarnih sednica koje su analizirane u ovom izveštaju. Članovi javnih i institucionalnih posmatrača su imali pristup plenarnim sednicama. Skupština Kosova ima veb stranicu (www.kuvendikosoves.org, www.skupstinakosova.org, www.assembly-kosova.org) koja sadrži biografske detalje članova Skupštine, informacije u o strukturi i funkcionisanju Skupštine, kopije zakona i rezolucija usvojenih od strane Skupštine i ostale informacije.

KRAJ.